

REGION DE BRUXELLES-CAPITALE

BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

Arrêté du Gouvernement de la Région
de Bruxelles-Capitale

Besluit van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering

MINISTERE DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE

MINISTERIE VAN HET BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA
REGION BRUXELLES CAPITALE
ENTAMANT LA PROCEDURE DE
CLASSEMENT COMME MONUMENT DE
LA TOTALITE DE L'IMMEUBLE SIS
AVENUE DU MONT KEMMEL, 5 A
FOREST

BESLUIT VAN DE BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE REGERING HOU-
DENDE INSTELLING VAN DE
PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN
HET GEBOUW GELEGEN
KEMMELBERGLAAN, 5 TE VORST

Le Gouvernement de la Région de
Bruxelles-Capitale,

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

Vu l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à
la conservation du patrimoine immobilier,
notamment de l'article 18 ;

Gelet op de ordonnantie van 4 maart 1993
inzake het behoud van het onroerende
erfgoed, inzonderheid op artikel 18 ;

Sur la proposition du Ministre-Président du
Gouvernement de la Région de Bruxelles-
Capitale et du Secrétaire d'Etat chargé des
Monuments et Sites,

Op voordracht van de Minister-Voorzitter van
de Brusselse Hoofdstedelijke Regering en van
de Staatssecretaris belast met Monumenten en
Landschappen,

ARRETE

BESLUIT

Article 1er - Est entamée la procédure de
classement comme monument de la totalité
de l'immeuble sis avenue du Mont Kemmel,
5, connu au cadastre de Forest, 3ème
division, section B, 1ère feuille, parcelle
50z3, en raison de son intérêt historique et
artistique, précisé dans l'annexe I du
présent arrêté.

Artikel 1 - Wordt ingesteld de procedure tot
bescherming als monument van de totaliteit
van het gebouw gelegen aan de
Kemmelberglaan, 5, bekend ten kadaster van
Vorst, 3de afdeling, sectie B, 1de blad, perceel
nr. 50z3, wegens zijn historische en artistieke
waarde, zoals nader bepaald in bijlage I bij dit
besluit.

Art. 2 - La zone de protection relative au
monument décrit dans l'article 1er
comprend l'ensemble des parcelles et des
voiries reprises dans le périmètre délimité
sur le plan figurant à l'annexe II du présent
arrêté

Art. 2 - De vrijwaringzone met betrekking tot
het in artikel 1 vermelde monument omvat het
geheel van de percelen en de wegen,
evenals gedeelten van de percelen en de
wegen opgenomen in de omtrek zoals
afgebakend op het plan van bijlage II van dit
besluit.

Art. 3 - Le ministre qui a les Monuments et Sites dans ses attributions est chargé de l'exécution du présent arrêté.

Bruxelles, le 06 MAI 2004

Par le Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et Sites et du Transport rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

Art. 3 - De minister bevoegd voor Monumenten en Landschappen is belast met de uitvoering van dit besluit.

Brussel, 06 MAI 2004

Door de Brusselse Hoofdstedelijke Regering,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

CHANCELLERIE

Gilles CLAREBOUT
KANSELARIJ

Copie certifiée conforme
25 MAI 2004
Voor eensluidend afschrift

ANNEXE I A L'ARRETE DU GOUVERNEMENT DE LA REGION DE BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME MONUMENT DE LA TOTALITE DE L'IMMEUBLE SIS AVENUE DU MONT KEMMEL, 5, A FOREST

Réf. Cadastre : Forest, 3ème division, section B, 1ère feuille, parcelle 50z3

Description sommaire

Cette maison de style Art nouveau appelée Villa « Beau-site », du nom qui apparaît en mosaïque sur le petit balcon de la loggia, est la maison personnelle du géomètre-architecte Arthur Nelissen qui en conçut les plans et l'édifia en 1906.

Elle s'élève sur trois niveaux : un rez-de-chaussée sur caves hautes en pierre bleue et deux étages en briques émaillées à dominante blanche.

La façade s'organise entièrement à partir de la loggia centrale définie par un imposant arc outrepassé dont la forme est encore accentuée par l'utilisation de briquettes de couleurs et de pierre bleue. La forme des linteaux des baies en triplet du dernier niveau est soulignée de la même manière. Ces deux étages aux couleurs vives contrastent avec le traitement plus sévère du rez-de-chaussée en pierre bleue. Traité avec moins d'originalité que le reste de la façade, il offre néanmoins un bel exemple de réalisation d'inspiration Art nouveau, avec notamment les encadrements et les très belles ferronneries de la porte d'entrée et des deux fenêtres à ouvrant unique.

La signature de l'architecte est visible à gauche de la fenêtre de la cuisine-cave dont l'encadrement est mouluré et la ferronnerie travaillée.

Dans l'axe central de la maison, rompant la continuité de la corniche à modillon, un élément décoratif sculpté prend place : il représente une corbeille remplie de fruits dont certains se retrouvent, de manière discrète, éparpillés sur la façade.

Intérieur

Le plan de cette maison unifamiliale, étroite et peu profonde, compte deux pièces par niveaux organisées autour d'une cage d'escalier éclairée par une verrière.

Le couloir d'entrée présente de grands panneaux moulurés ; des pilastres, ornés de fruits et de feuilles de chêne, marquent les changements de volumes. Le chambranle de la porte de la pièce arrière est surmonté d'un motif à tête ailée flanqué aux extrémités d'oiseaux. Une gerbe de fleurs couronne l'ensemble. Le sol est recouvert de mosaïques (frise avec motifs floraux stylisés) ; le plafond est orné de moulures (motifs de fleurs) ; on trouve aussi un radiateur en fonte. Le même type de radiateur est présent dans toutes les pièces de la maison. L'ensemble de cet espace est d'origine.

La pièce en fond de parcelle est de composition sobre. Des cannelures simples ornent le plafond. Une imposante cheminée en marbre occupe le côté mitoyen gauche. Un frise décorative (feuilles de chêne et grappes de raisins) court le long des murs : il semblerait qu'elle appartienne au décor original de la pièce.

La cage d'escalier dont l'emplacement commande l'organisation de l'espace est une source de lumière déterminante pour l'ensemble de l'habitation du fait de sa verrière zénithale.

L'ensemble des planchers est d'origine, ainsi que les châssis, les boiseries, les clenches de porte, la plupart des radiateurs. Un monte-charge orné de céramiques de Delft, toujours en état de fonctionnement, a été conservé dans la cuisine et aux étages.

L'ensemble de la maison apparaît dans un très bon état de conservation et la plupart des éléments, tant structurels que décoratifs, semble être d'origine.

Intérêt présenté par le bien selon les critères définis à l'article 2, 1° de l'ordonnance du 4 mars 1993 relative à la conservation du patrimoine immobilier :

Intérêt historique et artistique.

Fin du XIXe siècle et début du XXe siècle, les communes périphériques de la ville de Bruxelles, sous l'effet d'une forte croissance démographique, se développent et s'organisent en fonction des hiérarchies sociales. C'est ainsi qu'une population bourgeoise vient s'implanter autour du parc de Forest, écrin de verdure créée en 1882 sous l'impulsion du roi Léopold II, et y édifier des maisons individuelles avec jardin, des villas, des hôtels particuliers. Les demeures de l'avenue du Mont Kemmel témoignent de ce spectaculaire développement urbain et offrent un panel des tendances architecturales qui se rencontraient à Bruxelles au tournant du XXe siècle, en particulier la mouvance Art nouveau. Le n° 5 de cette avenue est un très bel exemple de maison bourgeoise construite dans cette veine.

Il s'agit de la maison personnelle d'Arthur Nelissen, architecte d'origine néerlandaise, installé à Bruxelles en 1879. Si l'architecte a de nombreuses réalisations à son actif, maisons de rapport, immeubles à appartements, dans les communes saint gilloise et forestoise, sa plus remarquable œuvre se situe incontestablement avenue du Mont Kemmel, 5.

L'architecte a fait preuve ici d'une grande audace dans la conception de la façade. Particulièrement étroite, elle fait moins de 5 m de large, elle est ajourée d'un arc outrepassé motif qui, repris plusieurs fois, lui procure une certaine profondeur. Par ailleurs, le traitement polychrome de la façade, dans les teintes vertes et blanches, lui permet de s'intégrer parfaitement à son environnement végétal. L'attention portée à la façade, le jeu des couleurs, le soin apporté aux châssis et aux ferronneries, fait de cette maison une œuvre-manifeste de l'architecte.

Outre sa façade, cette maison présente la particularité d'avoir conservé, dans un parfait état, son organisation spatiale initiale. Elle se différencie quelque peu de la typologie traditionnelle et présente, du fait de l'importante cage d'escalier centrale éclairée d'une verrière zénithale, une organisation intérieure typique de l'Art nouveau.

Le parfait état de conservation de la maison et la présence d'éléments décoratifs d'origine, notamment dans le hall d'entrée, ainsi que le témoignage qu'elle porte sur l'histoire de l'urbanisation de ce quartier de Forest, la font figurer parmi le patrimoine remarquable de cette commune et, de ce fait, de la Région de Bruxelles-Capitale.

Vu pour être annexé à l'arrêté du 06 MAI 2004

Le Ministre-Président du Gouvernement de la Région de Bruxelles-Capitale, chargé des Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites, de la Rénovation urbaine et de la Recherche scientifique,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire, des Monuments et des Sites et du Transport Rémunéré des personnes,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme

25 MAI 2004

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLARIBOUT
KANSELARIJ

**BIJLAGE BIJ HET BESLUIT VAN DE BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE REGERING
HOUDENDE INSTELLING VAN DE PROCEDURE TOT BESCHERMING ALS
MONUMENT VAN DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW GELEGEN AAN DE
KEMMELBERGSTRAAT 5 TE VORST**

Kadastrale gegevens : Vorst, 3de afdeling, sectie B, 1ste blad, perceel 50z3

Beknopte beschrijving

Deze woning in Art nouveaustijl, de Villa « Beau-site », naar de naam die in mozaïek verschijnt op het bescheiden balkon van de loggia, is de persoonlijke woning van architect en landmeter Arthur Nelissen die de plannen ontwierp en het huis in 1906 oprichtte. Het bouwsel behelst drie niveaus waaronder een gelijkvloerse verdieping op blauwhardstenen verhoogde kelderverdiepingen en twee verdiepingen afgewerkt in geglazuurde baksteen met dominant wit.

De ganse gevel is georganiseerd rondom de centrale loggia die bepaald wordt door een imposante hoefijzerboog waarvan de vorm nog geaccentueerd wordt door het gebruik van gekleurde baksteentjes en blauwsteen. De vorm van de bovendorpels van het drielichtkozijn op het laatste niveau wordt op dezelfde wijze benadrukt. Deze twee levendig gekleurde verdiepingen zijn in contrast met de strakkere behandeling van de begane vloer in blauwe hardsteen. Alhoewel de begane grond minder origineel is in vergelijking met de rest van de gevel, vormt deze nochtans een mooie realisatie geïnspireerd door de Art nouveau met, namelijk, de omlijstingen en het zeer fraaie smeedijzerwerk van de voordeur en van de twee ramen met een enkel draairaam.

De naam van de architect is zichtbaar aan de linkerkant van het venster van de keuken in de kelderverdieping waarvan de omlijsting de vorm van een sierlijkst aanneemt en het smeedijzer bewerkt is.

In de middenas van de woning bevindt zich een gesculpteerde kornis plaats die aldus de continuïteit van de kornis met gootklos doorbreekt: deze stelt een korf gevuld met vruchten voor - waarvan sommige zonder opdringerig op de gevel verspreid zijn

De binnenruimte

Het plan van deze smalle en qua diepte vrij bescheiden eengezinswoning deelt elk niveau in in twee vertrekken die geordend zijn rondom een trappenhuis belicht door een dakraam.

In de inkomgang treft men omvangrijke panelen met lijstwerk; pilasters versierd met vruchten en eikenbladen accentueren de volumewijzigingen. Het deurkozijn van het vertrek aan de achtergevel is in de hoogte voorzien van een motief met gevleugeld hoofd en aan elke uiteinde vergezeld met vogels. Een bloementros bekroont het geheel. De vloer is bezet met mozaïek (friezen met gestileerde bloemmotieven), het plafond is versierd met lijstwerk (bloemmotieven) en verder treft men er een gietijzeren radiator. Hetzelfde type radiator is in alle ruimtes van de woning aanwezig. Dit vertrek is volledig in oorspronkelijke staat.

De compositie van het vertrek aan het eind van het perceel is van sober gehalte. Eenvoudige uitgroevingen versieren het plafond. Een imposante marmeren schouw neemt plaats op de gemene muur aan de linkerkant. Een versieringsfries (met eikenloof en druiventrossen) loopt langs de muren : naar alle waarschijnlijkheid behoort deze tot het oorspronkelijk decor van dit vertrek.

Het trappenhuis waarvan de plaats de ruimte organisatorisch bepaalt, speelt tevens een determinerende rol op de lichtinstroming van de ganse woning dank zij een overkoepelend dakraam.

Alle plankenvloeren dateren van de oorsprong van het bouwwerk, hetgeen ook geldt voor de raamkozijnen, het houtwerk, de deurklinken en de meeste radiatoren. Een met Delfts keramiek verfraaide lastenlift is bewaard in de keuken en op de verdiepingen en wordt nog steeds gebruikt.

De woning als geheel lijkt in een voortreffelijke staat te zijn gebleven en de meeste elementen, zowel structureel als qua versiering schijnen uit de bouwperiode te zijn.

Waarde van het goed naar de maatstaven zoals bepaald bij artikel 2, 1° van de ordonnantie van 4 maart 1993 inzake het behoud van het onroerend erfgoed.

Historische en artistieke waarde

Naar aanleiding van een sterke bevolkingsgroei ontwikkelen en nemen de randgemeenten van Brussel op het einde van de XIXe en begin XXe eeuw hun voorzorgsmaatregelen om de sociale hiërarchieën te organiseren. Hier komt bijgevolg een welgestelde bevolking zich vestigen rond het park van Vorst, een groene zone die in 1882 onder impuls van koning Leopold II aangelegd werd, en bouwt er eengezinswoningen met tuin, villa's en herenhuizen. De woningen op de Kemmelberglaan getuigen van deze spectaculaire stedenbouwkundige ontwikkeling en geven een duidelijk beeld van de waaier van tendensen in de Brusselse architectuur rond de eeuwwisseling en meer bijzonder van de Art Nouveau. Nummer 5 van deze laan vormt een sprekend voorbeeld van een naar deze opvatting opgericht individueel burgerhuis.

Het gaat om de persoonlijke woonst van Arthur Nelissen, een architect van Nederlandse afkomst die zich in 1879 te Brussel vestigde. De realisaties van deze architect, zoals opbrengsthuisen en appartementsgebouwen, mogen talrijk zijn in de gemeenten Vorst en Sint-Gillis, maar zijn opmerkelijkste oeuvre staat ontegensprekelijk aan de Kemmelberglaan 5.

De architect heeft blijk gegeven van een grote durf bij het ontwerpen van deze gevel. Met minder dan 5 meter breedte is deze bijzonder smal en wordt opengewerkt door een hoefijzerboog waarvan het motief meerdere malen herhaald wordt, waarmee een diepte-effect gecreëerd wordt. Aan de polychrome behandeling in witte en groen tinten dankt de gevel een perfecte integratie in zijn tuinomgeving. De aandacht die aan de gevel besteed werd, het kleurenspeel, de zorgvuldige afwerking van het hout - en het smeedwerk maken deze woning tot een meesterwerk van de architect.

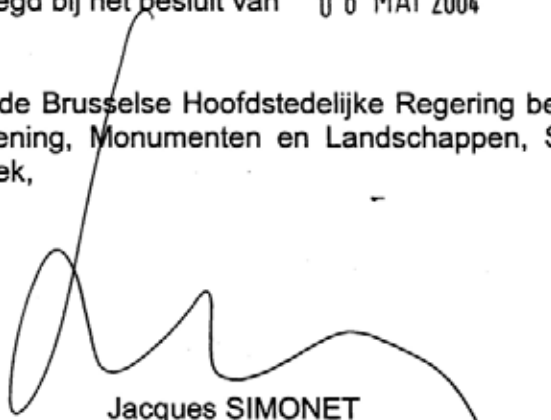
Ongeacht de gevel is dit huis bewaard in haar aanvankelijke ruimtelijke indeling en in een perfecte staat van behoud. Het verschilt enigszins van de traditionele opvattingen en vertoont, dank zij haar omvangrijk trappenhuis met verticale dakbelichting, een binnenhuisinrichting waarvan de planmatigheid typerend is voor Art nouveau.

Wegens de voortreffelijke staat van behoud van het pand en de aanwezigheid van de aanvankelijke decoratieve elementen namelijk in de inkomhall, alsmede de getuigenis die zij ons levert over de geschiedenis van de stedenbouw in deze wijk van Vorst, mag dat gebouw vermeld worden als horende tot het uitzonderlijk patrimonium van deze gemeente en bijgevolg, van het Brussels Gewest.

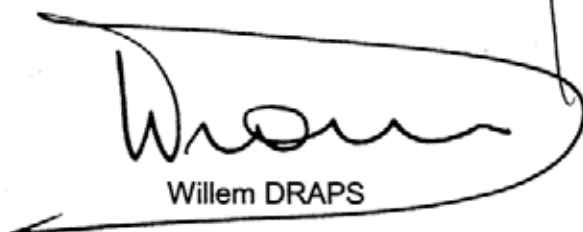
Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 06 MAI 2004

De Minister-Voorzitter van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering belast met Plaatselijke Besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen, Stadsvernieuwing en Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk Gewest belast met Ruimtelijke Ordening, Monumenten en Landschappen en Bezoldigd Vervoer van Personen,

Willem DRAPS

Copie certifiée conforme
25 MAI 2004

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAPBOUT
KANSELARIJ

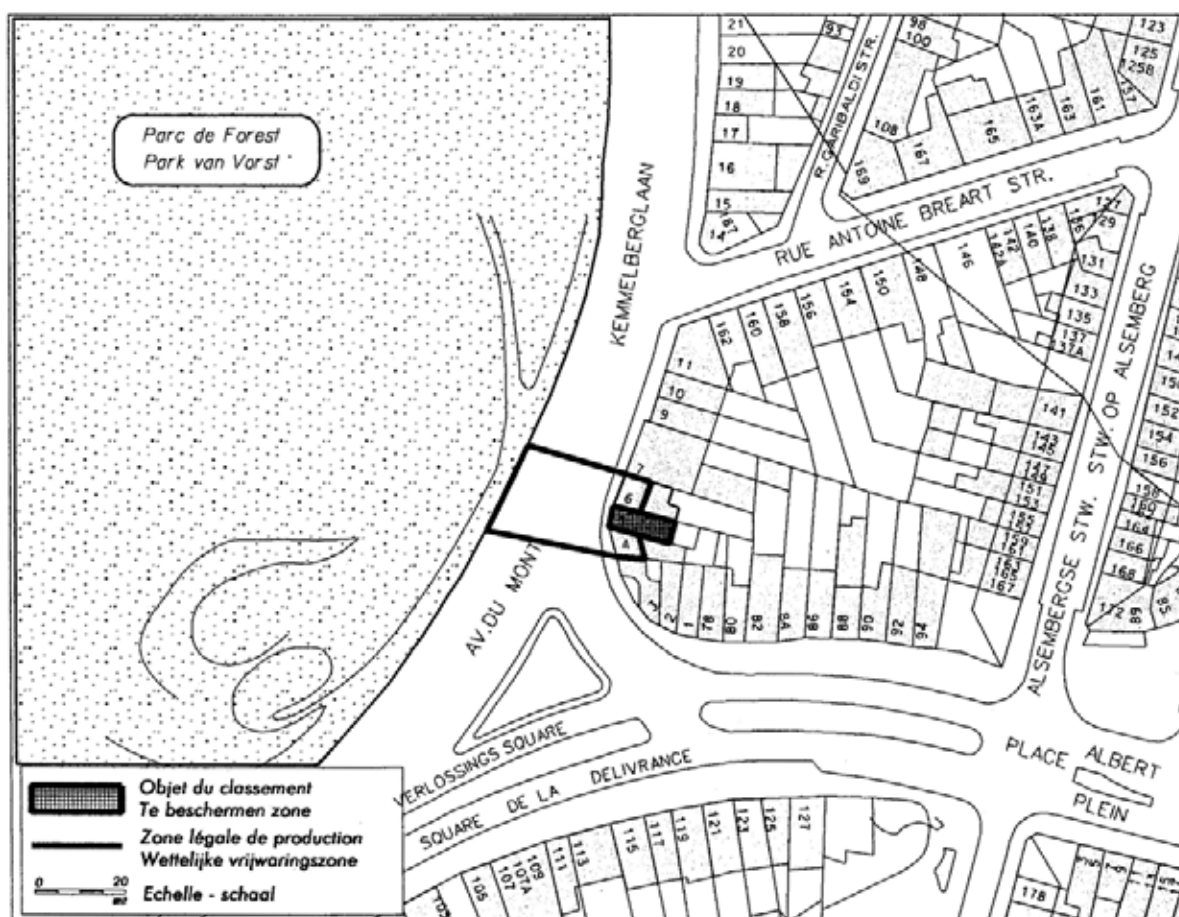

ANNEXE II A L'ARRETE DU
GOUVERNEMENT DE LA REGION DE
BRUXELLES-CAPITALE ENTAMANT LA
PROCEDURE DE CLASSEMENT COMME
MONUMENT DE LA TOTALITE DE
L'IMMEUBLE SIS AVENUE DU MONT
KEMMEL, 5 A FOREST

BIJLAGE II VAN HET BESLUIT VAN DE
BRUSSELSE HOOFDSTEDELIJKE
REGERING HOUDENDE INSTELLING
VAN DE PROCEDURE TOT
BESCHERMING ALS MONUMENT VAN
DE TOTALITEIT VAN HET GEBOUW
GELEGEN KEMMELBERGLAAN, 5 TE
VORST

**DELIMITATION DE LA ZONE
DE PROTECTION**

**AFBAKENING VAN
DE VRIJWARINGSZONE**

Vu pour être annexé à l'arrêté du 06 MAI 2004

Gezien om te worden gevoegd bij het besluit van 06 MAI 2004

Le Ministre-Président du Gouvernement de la
Région de Bruxelles-Capitale, chargé des
Pouvoirs locaux, de l'Aménagement du Territoire,
des Monuments et des Sites, de la Rénovation
Urbaine et de la Recherche scientifique,

De Minister-Voorzitter van de Brusselse
Hoofdstedelijke Regering, belast met Plaatselijke
besturen, Ruimtelijke Ordening, Monumenten en
Landschappen, Stadsvernieuwing en
Wetenschappelijk Onderzoek,

Jacques SIMONET

Le Secrétaire d'Etat à la Région de Bruxelles-
Capitale, chargé de l'Aménagement du Territoire,
des Monuments et Sites et du Transport rémunéré
des personnes,

De Staatssecretaris bij het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest, belast met Ruimtelijke Ordening,
Monumenten en Landschappen en Bezoedigd
Vervoer van Personen,

Copie certifiée conforme Willem DRAPS

25 MAI 2004

Voor eensluidend afschrift

CHANCELLERIE

Gilles CLAPBOUT
KANSELARIJ

